

A-7857

Diplom

Nr. 226

JÜRI JÕULUSEIKLUSED

(Jõulu ootel)

Jõulunäidend 1 vaatuses lastele

Ainetel B. Kangerman

18/153

T. M u t s u Teaterkirjastus, Tallinn 1931

2.

Saadaval „M Ä N G U J U H T“, mil-
line sisaldab üldisi juhatusi lavastajaile
ühes lavaplaani ja rekvisiitide loeteluga.

A-7857

Tegelased:

Jüri — rikka taluperemehe upsakas poeg.

Juku — popsi poeg.

Kusti — Jüri väike vend.

Liisi — Juku väike õde.

Mann — Jüri väike õde.

Kaalu — haige sauniku väike poeg.

Jõuluvana.

Tõpra Jaagup — taluperemees Kitsekülast.

Selle näidendi täieliku ettekandematerjali ostu teel omandamine annab ettekande loa.

Täielik ettekande materjal koosneb :

1 pääraamatust **Kr. 1.—**

5 osaraamatust **Kr. 2.25**

Kokku Kr. 3.25

Osade ärakirjutamine ja materjali edasiandmine on sääduslikult keelatud.

SISUSELETUS.

Jõulud liginevad. . . Laste hinges valitseb õilis rahu, ning magus ootamine helde jõuluvana järele paneb nende väiksed südamed kiiremalt tuksuma. . . Kelle süda hädusest puhas, see ootab igatsusega, kelle hinges aga vallatuste mustad plekid, see tunneb hirmu. . . Ja hirmu tunneb meie vahva Jürigi sügavas südamesopis. Ta on küll hirmus kange ja julge mees, kelle ees popsilapsedki värisevad, kuid jõuluvana ees. . . Plaanitseb küll väikene mehikene, kuidas jõuluvana salmiku lugemisega tüsata, kleebib isegi salmiku seinale, et säält maha lugeda, aga — ülekohus ei seisa kotis! Jõuluvana vits teeb oma töö ja Jürist saab niisugune vahva Jüri, et teisedki ümbruse Jürid imestavad. . . .

Kes on lugend või lavastand sama autori „Kui jõuavad jõulud“, siis ei jäta see kahe silma vahele sedagi ammuoodatud uudispalakest.

Lava: Ruumikas talutuba Jüri kodus. Kesetuba laud, ääres toole ja pinke. Vasakul uks õue, paremal kõrvaltuppa. Keskseinas aken, millest võimalusel näha lumine metsamaastik.

Jõululaupäeva õhtu. Toapõrand küüritud puhtaks, laudadel valged puhtad linad. Õues ämarduv talveõhtu.

Juku (istub pingil, raamat põlvedel ja pää toetund kätele, loeb) . . . Ja ütles: „Rahu olgu teiega!“ Siis nähti taevas heledat tähte, mis säras otsekui suur punane tuluke . . . (Jääb mõttesse). Täht olla karjastele juhatand tee jõululapsukese juure . . . (Läheb aknale ja vaatab taeva). Täna on jõululaupäeva õhtu, täna peaksin minagi seda suurt kullast tähte nägema. Jaa, taevas särab tuhandeid tähti, ent kõik nad sirendavad vaid, ei ükski liigu . . .! (Tuleb jälle pingile tagasi). Õpin õige veel. See laul jõulurõõmust ei taha mulle kuidagi pähe jääda. Kuid ometi on jõuluvana tulemas. (Süveneb õppimisse).

Jüri (hääl õues kuulda). Kusti! Ku-uusti, kuu-riloom!

Kusti (ligemal). Mis tahad, Jüri?

Jüri. Kuhu sa lähed?

Kusti. Tuppa! Jõulusalmikuid õppima.

Jüri. Tule, teeme veel paar tiiru keldri-mäelt alla!

Kusti. Ei enam, Jüri.

Jüri (vihaselt). Kas tuled või ei!

Kusti. Aga...

Jüri. Silmapilk tule siia! Ena mul ritsirätsikat, julgeb vanemale vastu hakata. Siis tule, kuurivaim. Noh, hoia kinni, lase ma istun pääle. Tõuka sa minema. Noh! Hut! Hii!

(Kuulda laulujoru, mis kaob).

Sass sai sõitu saaniga,
mina aga keerlen kelguga...

Liisi ja Mann (sisestuvad kõrvaltoast).

Liisi (seletab tülles Mannile). Nägin ise, kui nänn topsutas kapi kallal. Aga Kusti olla ise näind — terve kott jõulupräänikuid. Ja kompvekke! Sehaksed pikad! Siidipaberis! Triibulised nagu kilomeetripostid!

Mann. Oi — sõin hiljuti ühe seha-kese ära. Magus kas või... oi, oi!

Liisi. Magus iki. Ega jõulukompvekke kibedaid tehta. Neisse pannakse poole rohkem magusat kui harilikkudesse.

Mann. Aga — kas sa jõululaulu oskad? Igal silmapilgul võib jõulumees tulla. Oota — kuula õige — kas pole kena laul: Õhtu jälle saabund püha...

Liisi (märkab Jukut, kõvasti vahele). Ah — näe, Juku siin! Päriskõnemas teine. No mis saas' nii üksik siin istud?

Juku (süvenenud raamatusse) ... sõitsid kaamelite seljas Naatsareti poole ...

Liisi ja Mann (vaatavad imestanult üksteise otsa).

Mann. Oled sa, Juku, hulluks läind või?

Juku (ärkab mõtteist). Ei — ei — nõnda seisis siin raamatus! Egas mina ... Ma pannud teid täheleegi.

Liisi. Ah salme õpid! Sul neid palju teada — ole hää poiss ja juhata mõni kena ka meile.

Juku. Jah — säääl laual on jõululaulik, säääl üks ilusam laul sees kui teine. Jõuluvanale meeltemööda iga laul, sest iga laul vajab õppimist ja hoolt ning hoolsus see ongi, mis vahe teeb hää ja halva lapse vahele.

Mann. Kui Juku suureks kasvab, saab ta professoriks. Ta on juba praegugi peaaegu nii tark nagu meie isa.

Liisi. Nänn ütleb ikka, et Jukul on hää pää. Mina olen küll tema õde, kuid pää ei võta mul mitte kui midagi kinni

Mann (naivselt). Meie isa ütleb ikka

alati emale, et igas perekonnas on ikka vaid üks hää pää. (Jukule). Kas tead Juku, kus Jüri peaks olema?

J u k u (on vahepääl jälle süvenend lugemisse, mõtteis). Juudamaal... Naatsaretis...

M a n n. Mis?

L i i s i (naerab).

J u k u (ärkab). Ah soo! Ei — nii oli raamatus. Mis sa küsisid, Mann?

L i i s i. Juku pää on täna õige segi.

M a n n. Tule parem siia, Liisi, ei maksa segada teda. Istume parem laua ääre pingile ja õpime ka midagi.

(Asuvad laua ääre ja hakkavad lugema).

J ü r i (katkendline laul kostab õuest).

Siis käis karmauh, läks ümber saan
ja Sass see oli maoli maan...

Ei! Pea kinni! Kusti! Kuu-uusti, Kuu-rivaim! Kuhu sa jälle jooksed. Ritsirätikas sehake!

K u s t i. Ai, ära loobi, Jüri.

J ü r i. Pea kinni, muidu saad! Ah sa jooksed ikka, ah sa ei kuula vanema sõna! Kuu-riloom! Säh siis!

(Kostub mingisugune hoop vastu seinä, samal hetkel tormab tuppä)

K u s t i (ja jääb hingeldades seisma ukse kõrvale). Ah!

K õ i k (imestuses). Kusti!

Kusti. Suure jääpurika saatis mulle järele. Siit (näitab) läks mööda! Viuhti! Ah! Küll ma jooksin...

Mann. Kas Jüri või?

Kusti. Nojah! Hambad mul juba hakkasid lõgisema külmast, aga ei tema ära minna lase. Muudkui seisa aga mäel ja tõuka tal kelku minema. (Soojendab suu juures käsi).

Liisi. Kas ta jõulusalmi ei tahagi õppima tulla?

Kusti. Ütleb teine, et õppimine olla lollide ajaviide.

Mann. Aga kui jõuluvana tuleb?

Kusti. Ütleb, et sehakest lori ei maksa kellelgi uskuda.

Juku. Tuleb aga siiski!

Kusti. Oi Juku, ole pai ja tuleta mulle see kena laul meele, mis sa mulle kord õpetasid. Kogu aja seisab ta mul nagu keele pääl, aga mitte meele ei tule. Kuidas ta nüüd oligi? (Mõtleb). Ma karjane... Ma rõõmus karjane...

Juku. Ei olnud see...

Kusti. Või ei olnud... Aga ehk on see: „Väsind olen, tahan ma...

Mann. Selle õpetasin ma sulle õhtupalveks! Ei ole see.

Kusti. Või ei ole... Niikui pühitud ära.

Juku. Ma olen väike karjane...

Kusti. Ah jaa. (Ruttu.)

Ma olen väike karjane,
mul loodud laulja keel,
sest laulan nii kui lõoke
ja rõõmus minu meel. (Kordab.)

Ma olen väike karjane,
mul loodud laulja keel,
sest . . .

Jüri (sisestub, laulu jorutades. Ta on suures poolkasukas, läki-läki pääs ja isa suured vildid jalas).

Siis käis karmauh! Läks ümber saan
ja Sass see oli maoli maan!

Või! Velled kõik siin ninapidi koos soojas toas ei viitsi keegi enam kelgumäelegi tulla. Oligi päris hää ja lahe üks liugu lasta. Ainult selle kelgu ülesvedamisega . . . (Märkab Kustit.) Aa, sää! sa ritsirätsikas mul oledki. Või tema paneb jooksu. Või tema ei kuula vanema sõna. (Viskab labakad lauale, kergitab varukaid, sülitab pihku ning läheb kurja näoga pikkamisi Kusti poole.)

Kusti (poeb nutuse näoga Juku selja taha).

Mann (hüppab vahele, etteheitvalt). Jüri!

Juku. Jäta parem järele, Jüri. Kallil

jõuluõhtul! Kas sul siis tõesti midagi paremat pole teha. Ise tahad veel täitsamees olla.

Jüri. Vaata aga pisukest popsipoega. Sõnad suus nagu raamatust. Kah tuleb õpetama! (Lööb käega.) Aga olgu! Jäägu siis pääle! Ei taha ma teie pärast oma kuldset südant vihastada. Kes aga teie hulgast täitsamees, see tulgu liugu laskma. Noh — kes tuleb laskma. Noh — kes tuleb?

Kõik (vaikivad).

Jüri (kurjalt). Ma küsin — kes tuleb?

Kõik (vaikivad endiselt).

Jüri. Ah te ei tule?

Juku. Jäta järgi, Jüri! Ütle parem, kas jõulusalmi juba oskad?

Jüri. Mis jõulusalmi? Kas selleks kah isesugused salmid käivad?

Juku. Muidugi. Jõulusalm on — on —

Jüri. Noh — mis tas' on? Nüüd on suu kinni. Salm on ikka salm.

Kusti. Aga jõulusalm on ilusaim salm.

Jüri. Kae mul ritsirätsikat! Või tema kah teeb suu lahti. Mis sina kah salmist tead. —

Kusti (pahvatab lugema). Kuula aga:

Ma olen väike karjane,

mul loodud laulja keel,

sest laulan nagu lōoke
ja rōõmus minu meel.

J ü r i (naerab). Kas nüüd kuulsite lōo-
kest. Või tema laulab nagu lōoke!

L i i s i (Jürile). Aga mis sa siis jõulu-
vanale loed, kui ta tuleb?

J ü r i. Mis jõuluvana?

M a n n. Noh, ära end rumalaks tee.
Eks sa tea, mis jõuluvana tähendab.

J ü r i. Noh — seda jõuluvana võite
endid habemesse oodata. Nemad usuvad
jõuluvana. — Mis on jõuluvana — teise-
pere Juhan või naabri Villem paneb pika
habeme ette ja teil kohe jõuluvana. Ja las
tuleb on's mul salmikutest puudus! Lasen
neid nagu laudu lauaveskist.

J u k u. Ei usu, et sul neid nii ohtrasti.

J ü r i. Kas ehk soovite kuulda?! Aga
millest teile siis pajatada. Kas setust, kes
potikoormaga lendas „sälüli“ kraavi — või
— ah soo, oodake — laulan teile ühe laulu
sellest, kuidas üks juut Tartus käis. See
käib nii. (Võtab koomilise poosi.)

Tartust vetsin voorimee,
seitsin üle Emajee. . .

Tartu liin see maha jei,
hobu serkis mis ta vei . . .

Kas tahate veel edasi?

K u s t i (naeratledes). Ütle päälegi!

J ü r i. Aa, või ritsirätsikas. Ah, tahad, et ütlen edasi. Kas sa ise oskad edasi ütelda?

K u s t i. Ei.

J ü r i. Ma ka ei oska enam. Aga ega see laul enam edasi lähegi! Ega lühike laul pikk ole. No vot — (Kõige poole.) Selle laulu kui tarvis, loen jõuluvanale.

J u k u. Ei aita, jõuluvana tahab paremat. Ilusamat!

J ü r i. Siis teeme nii. (Võtab taskust paberilehe.) Näete, siia pääle on kirjutatud jõulusalm. Selle paberi panen seina külge ja loen siis salaja maha. Ega jõuluvana tühi midagi märka!

L i i s i. Aga Jüri!

J ü r i. Pea suu, popsi plika! Maksab peremehe pojalt end ühe jõuluvanakese pärast salmi õppimisega vaevata. (Kinnitab paberi knopkaga seinale, välisukse kõrvale.)

K u s t i. Aga see on ju pettus!

J ü r i. Ritsirätsikas! Või pettus! Mis ma pean siis tegema, kui mul salm pähe ei jää. On see's minu süü, kui mul nii rumal pää on. (On juhuslikult aknast välja vaadand.) Ohoo — kes säält siis läbi sügava lume ligemale rühib. Ise pisuke nagu porgand.

K õ i k (tormavad aknale). Jõuluvana!

Kusti (aknal). Ah — see on ju Sauna Kaalu!

Kõik (läbisegi). Sauna Kaalu jah.

Liisi. Tuleb, vaenekene, ise lõuast saati lumes!

Mann. Külap tal vaesekesel on külm kah. Nii külma ilmaga näruses riides. . .

Juku. Külmas lumes. . .

Jüri. Mis ta kolab siis külмага mööda küla. Pugegu ahju taha ja tõmmaku kere kõverasse!

Liisi. Sul hää öelda. Või väiksel Kaalul siis aega ahju taga magada!

Mann. Ta ema ju ammu haige. Eks ta pea siis kah siin ja säääl käima, et saaks jalgele-kätele sooja ja kõhukese täis.

Juku. Kui kurvalt tulevad jõulud temale.

Kaalu (pistab pää ettevaatlikult sisse. Ta on väikene kõhn poisike, kehvalt rietatud). Tere kah.

Kõik. Tere, tere jah. (Püüavad üksteisest mööda teravalt tulijat vahtida).

Mann (läheb talle vastu). Noh, tule aga siiapoole, Kaalu! Sul on päris külm, eks soenda ka veidi ahju juures. Ootame siin parajasti jõuluvana.

Kaalu (vaatab kartlikult Jüri poole). Ei tea kas tohingi?

J ü r i (astub kurjalt Kaalu poole). Eks sa katsu! Mis otsimist sul on siit? Või kallil jõuluõhtul võõrsile tikkuma. Tee et kaod. (Suleb ukse, näitab talle rusikat järele.) Küll ma sulle veel näitan, kui veel kord pää sisse pistad! Õhk peab puhas olema.

K õ i k (kohkunult, etteheitvalt). Jüri! Jüri!

M a n n. Vaata, kui ma emale kaeban. Sina tohid külalisi jõuluõhtul välja ajada. (Avab ukse ning tõmbab käega Kaalut tagasi.) Kaalukene! Tule aga tagasi, ära karda midagi.

K a a l u (pistab pää kartlikuna sisse). Ma — ma — kardan — võib olla Jüri — lööb —

J ü r i (teeb sammu ukse poole, leplikumalt). Eks sa katsu tulla!

K a a l u (tõmbab pää ruttu tagasi).

K õ i k. Aga Jüri!

J ü r i (veel leplikumalt). Mis, „aga Jüri“!?

K u s t i. Kaalukest niimoodi ehmatada!

J ü r i (näeb, et teised kurvad). Noh, mis te's nüüd norutate. Ei tea mis ilma halba mas' nüüd nii ära tegin. Eks ta tulgu siis, kes teda keelab. Või peaksin ehk teda paluma koguni?!

K õ i k (jooksevad rõõmsalt ukse poole, seda avades). Kaalu, Kaalu! Tule sisse! Jüri ei ole enam kuri.

K a a l u (vaatab hirmununa sisse). Tohin?

J ü r i. Omal nina külmast punane, küsib veel: tohin!

L a p s e d (tõmbavad Kaalu rõõmsalt sisse).

K u s t i (Kaalule). Kaalu, kas sa jõulusalmi juba oskad?

K a a l u. Jah, ema all saunas ketruse juures õpetas. (Soendab käsi.)

M a n n (viib ta ahju poole). Seisa aga siin, soojale ligemal, sul ju päris külm. (Teiste poole.) Mul tuli praegu tore mõte, kuidas aega kõige armsamini veeta.

K õ i k. Noh? Noh?

M a n n. Laulame midagi.

K õ i k (rõõmsalt). Laulama jah. Laulame!

J ü r i. Oot, oot, teil pole ju taktilööjat. Las ma virutan luuavarrega takti.

(Kõik hakkavad laulma, kuna Jüri vahepeäl nurgast pika varrega luua toob ja sellega takti hakkab lööma.)

L a p s e d (laulavad).

(Juhan Aaviku viis.)

Läbi sahiseva lume

sõidab saanike.

Aisakell teeb killa-kõlla

üliarmsasti.

Sõida ruttu saanikene

läbi lepiku,

üle lumistunud aasa,

mööda männiku . . . jne. jne.

(Laulu lõpul aga riivab Jüri luud Kustit, see hakkab valjusti tõnnima. Laul vaikib.)

M a n n. Oled sa aga täna üleannetu, Jüri. Juba jälle Kusti nutab.

J ü r i. Eks nii ütle vanasõnagi, et pill tuleb pika ilu pääle! (Koputatakse).

J u k u. Tst! Tasa! Koputati. — Keegi koputas.

K õ i k (vaikivad, ehmuvad).

L i i s i. Kas ehk viimati — jõuluvana?

J ü r i. Oot, oot, pidage — ma vaatan ise oma silmaga, kes säääl nõnda ust lõhub. (Läheb ukse juure ja piilub läbi luku augu õue, siis pöördub toasolijate poole, kavalalt.) No muidugi. Pikk habe, kott seljas. Jõuluvana!

K õ i k (sumisevad läbisegi ärritatult).

(Koputatakse.)

J ü r i. Ja kui kärsitu teine veel! (Lastele.) Hei, poisid — plikad — vaadake aga nüüd teraselt järele kuidas ma oma jõulusalmi talle seina päält maha loen! (Kohendab end uhkelt, kõhatab ja avab siis ukse. Lapsed ärevuses.)

T õ p r a J a a g u p (sisestub. Hallis jopes läki-läki pääs, säärikud, suured labakindad, kaenlas väike heinamarss. Tal on pikk habe. Vähese kuulmisega. Vaatab ringi). Tere koa!

L a p s e d (läbisegi). Tere ka, jõuluvana!
Tere ka!

J ü r i (kes tahab olla väga lahke ja viisakas,

lökkab tooli ligemale). Eks istu ka, jõuluvana.
Jalad pikast teest ju päris väsind!

J a a g u p (pöörab kõrvaga tema poole). Mõh?

J ü r i (muigab kõrvale, siis). Istu ka, jõuluvana!

J a a g u p. Tenan veega, poja! Jala om-
magi nii väsinu.

(Istub ning hakkab kotti põrandale laskma.)

J ü r i (hüppab appi). Oi! Kott! Sellega
peab ettevaatlik olema. Pikkamööda! Tasa!
Kallid asjad sees.

J a a g u p (tema poole). Mõh?

J ü r i (lastele). Jõuluvana on päris kurt!
Kui ta nii lühikese nägemisega ka oleks,
siis oleks salmi lugemine seinalt väike nali.

J a a g u p (kõhatab). No kaege sis, latse,
ma tahtsi siis teie manu tulla — tolle ko-
tiga siin, et ehk. . .

J ü r i (ruttu vahele). Kotiga ikka, kuis
muidu. Me oleme kõik hääd lapsed. Eriti
mina, kui soovid, lasen kohe laulu lahti.
Kas lasen, jõuluvana?

J a a g u p. Mõh?

J ü r i (lastele, kes liginevad uudishimulikult).
See on ju puhta kurt. (Jaagupile.) Ma küsi-
sin, et kas võin lauluga alata?

J a a g u p. Mäs laaluga?

J ü r i. Noh — ikka jõululauluga!

J a a g u p. Mõh?

Jüri (kõvasti). Jõululauluga!

Jaagup (imestab). Vai lauluga. No kui soovid, pojake, eks siis. . .

Jüri. Silmapilk! (Seatub posituuri, kõhatab ja hakkab seinalt veerima, kuna teised lapsed teda ärevusega ja hirmunult päält vaatavad ning talle märku annavad, et ta järele jätaks. Veerib.) Jõulud jälle tulid. . . nohuga. . . (parandab.) rahuga! — Hirmus uni (parandab) kiirgab lumi jälle kallis (parandab) kattis maa. . . Hiilgva kuuse all meil armas kõht — ee, koht — ununeb jääl — säääl — mäda — hädaoht! —

Kusti (turtsatab).

Jüri (uhkelt). Mis sa hirvitad, va ritsirätsikas! (Uhkelt Jaagupi poole). Kuidas oli jõuluvana, kas polnud tore?

Jaagup. Mõh?

Jüri (meeleheitel lastele.) Ta ei kuulnudki. (Jaagupile.) Ma küsisin, kas oli ilus laul ka?

Jaagup. Kas ongi otsan juba?! Oled tubli poiss küll. Aga nüüd om aig asja manu minna.

Jüri (rõõmust kihevil). Muidugi, muidugi, jõuluvana?

Jaagup. Mis jõuluvana?

Jüri. Noh — jõuluvana. . . Sa oled ju jõuluvana?

Jaagup. Jõuluvana? Mea?

Jüri. Nojah, noh!

Jaagup. Mea ole ju Tõpra Jaagup, Kitsekülast.

Kõik (hüüatavad üllatusest).

Jüri. Mis? Tõpra Jaagup! Ta ei olegi jõuluvana!

Jaagup. Mea sõitsi hobesega mööda ja mõtle, et lähe küsi peremehelt märsiga hobusele heinu. Kas esa om kodun?

Jüri. Või nii. Ja mina pidasin teda jõuluvanaks ja lugesin talle oma salmi. (Pahaselt Jaagupile.) Va Tõpra Jaagup!

Jaagup. Mõh?

Jüri (osatab). Mõh?

Jaagup. Kas esa om kodun?

Mann. Isa on kodus küll, eks ta ole kõrvaltoas. Tulge aga siit läbi. ((Näitab ukse poole.)

Jaagup. Suur tänu, hää laps. Lähen siis kohe tema manu. (Kõrvaluksest ära.)

Juku (Jürile). Halvasti läks?!

Jüri. Mis siis, kui läks! Ega iga habemega vanamees veel jõuluvana ole, vana asi. Seni loen oma salmi seinalt igapähele, kui õige jõuluvana tuleb.

Mann. See oli karistuseks selle eest, et sa petta tahtsid.

Liisi Õigus jah.

Jüri. Loe sina oma salm pääst ja ole
vait, mina loen aga seinalt.

Juku. Mis meie asjatult vaidleme kallil
õhtul. Jätkame parem poolelijäänd laulu.

Kõik. Õigus jah. Laulame edasi.

Jüri. Kõige parem on sarnane nagu
teha, nagu poleks midagi juhtund. Laulge,
mina löön jällegi takti.

Kõik (algavad jälle mõnd jõululaulu. Jüri lööb
uhkelt takti. Salmi lõpul kostub ukse koputus.)

Kõik (läbisegi). Koputati! Jõuluvana!

Jüri. Mis? Või jälle jõuluvana. Ärge
te mind sellega enam tulge narrima. Kü-
lap on jälle mõni Tõpra Jaagup. (Koputatakse
korduvalt.) Oot, oot, ma lähen luuaga. Ma
talle näitan — jõuluõhtul uste taga lõhkuda.
(Tõstab luua löömiseks õlale). Kõvasti.) Kes sa
oled ja mis sa lõhud jõuluõhtul mööda
uksetaguseid. Ma sulle näitan. (Tõmbab ukse
lahti ja tahab lüüa, kuid luud peatub poolel teel.)

Jõuluvana (sisestub. Tal on pikk hall
habe ja samasugused juuksed. Suur karvakasukas
seljas, kõrged vildid jalas. Pääs kaabu. Seljas kott,
millel ripub igasugu esemeid kingituseks. Paremas
käes kepp, teises väikene jõulukuusk, küünlad küljes.)
Häid pühi, armsatele lastele soovib jõulu-
vana. Tere õhtust, väikesed!

Jüri (tahab ära jooksta, kukub maha, luud

lendab käest, tõuseb ruttu maast ja jookseb komistades teiste selja taha peitu).

Lapsed. Tere õhtust, jõuluvanake.

Jõuluvana (paneב koti seljast toolile).
Ärge kartke midagi, armsad lapsed, astuge aga julgesti ligemale. Ma olen jõuluvana ning astusin oma teekonnal ka teie juuresse, sest kuulsin lumiselt teelt te armast laulu. Laul mind ikka meelitab. Kes hää laps, ei ma seda pole unustand. See kott — (Peatub.)

Lapsed (sirutavad uudishimus päid).

Jõuluvana (jatkab). — on täis kingitusi mis määratud häädele lastele. Mul oleks ka õige hää meel, kui teie mulle mõne salmikese loeksite. Olete ka midagi õppind?

Lapsed. Jah, oleme küll, jõuluvana.

Jõuluvana (Kustile). Noh, pisikene, päkapikuke, kas sina kah juba midagi mõistad? Näen su silmis vaimustuse tulukest, alga siis pääle!

Kusti (vapralt).

Ma olen väike karjane,
mul loodud laulja keel,
sest laulan nagu lõoke
ja rõõmus on mu meel!

Jõuluvana (silitab ta pääd). Virk poiss, hää laps! Oled hästi õppind! (Mannile).
Noh, loe siis sina kah!

Mann. Taevatähed, ilma kohad
ja su kuldne laotus,
mäed, orud, metsad, luhad,
kõrgus ja ka sügavus!
Kõik nüüd lauldes rõõmsad olge
jõulutähe juure tulge!

Jõuluvana. Ka sina oled hästi õp-
pind. (Liisile). Noh, väikene punapõseline,
loe nüüd sina kah.

Liisi. Meil aia ääres tänavas,
kui armas oli see,
kus kasteheinas põlvini
me lapsed jooksim.

(Ka järgmised salmid).

Jõuluvana. Palju kiitust sulle hää
laps. (Jukule). Nüüd siis järg saabund sulle,
väike mees.

Juku (kõhatab ja algab tõsiselt).

Üle hämara, varjudest tume,
õrna ja sinava lume
heidab veerev, kustuv päike
punava läike.

Üle ääretu lumise välja
nii tühja ja palja
viib üksik tee üle jõe,
kus pruunikad pajud
on unesse vajund...

Mööda lõpmata teed
 lähevad reed
 eha kumal,
 kuu kahvatul kumal
 kaugele . . .

Jõuluvana. Ilus! Tubli! Oled hästi
 õppind! Vahva poiss! (Kaalule). Ja sina,
 väike mees?

Kaalule (julgelt).

Mis te, tähed, näete sääli
 laia lumevälja pääl?
 Kumavates kuuskedes,
 esimese akna ees?

Mis me, tähed, näeme sääli?
 Tuhat tähte välja pääl;
 tuhat kumavais kuuskedes,
 tuhat lumehelbedes. —

Esimese akna ees —
 kümmetuhat sära sees
 ootab väike poisike —
 tuleks jõuluvanake!

Jõuluvana (plaksutab häälmeelel käsi).
 Hurraa! Tore! Oled mind lausa üllatand
 väike mees!

Jüri (on vahepääl hirmununa ümber vahtind
 ja pääseteed otsind põgenemiseks. Ta katsub minna
 väikse laua alla, kuid ei mahu, tuleb säält hädise
 näoga välja ja kaob siis suure laua alla, kust kart-

likul ilmel välja vahib).

Jõuluvana (vaatab ümber). Siis nägin ma siin sissetulles üht poissi, kes nii sõjamehelikult luuaga vehkis. Kuhu siis tema on jäänd?

Lapsed. Jüri! Jüri! (Otsivad pilkudega toas).

Kusti (märkab Jürit, sirutab näpu ses suunas).
Oi! Jüri!

Kõik (vaatavad üllatanult laua alla).

Jõuluvana. Ah soo — või Jüri! Ja näed, kus on. (Tõmbab ta õrnalt laua alt välja). Ära karda midagi. Tule loe, aga sina kah. Kuhu sa põgened ja miks?

Jüri (tõuseb püsti ja vaatab jõuluvana otsa ja hakkab taganema).

Jõuluvana. Loe, loe, aga, ja ära karda. Tea, noormees, et jõuluvana on hää mees. (Seisab seljaga nii vastu seinale, et Jüri poolt üles pandud paberi ära varjab). Noh, kas sa siis midagi õppind polegi?

Jüri. Ma... ma... olen küll... aga... (Piilub paberilehe poole).

Jõuluvana. Siis loe julgesti, ma kuulan.

Jüri (piilub paberilehele, kuid ei näe midagi).
Ma... ma...

Jõuluvana. Mida sa siis nii hoolega seinale vahid? (Pöördub ümber).

Jõuluvana (märkab paberit seinal). Mis see siis on? Ahaa — salm! Või siit tahtsid sa seda mulle salaja lugeda! Häbene ometi! Sina — juba nii suur, aga nii laisk ja halbade tegudega! (Näpistab teda kõrvast, kusjuures Jüri teeb valugrimassi). Teie armsad lapsed, olete olnud virgad ja hästi õppind, teid ei taha ma unustada. Mu kotis on nii mõndagi teie jaoks. (Võtab üht-teist kottist ja annab lastele, mida need vastu võtavad tänades ja ilmse meelega. Kõige lõpuks annab paki Kaalule). Sinule, väikemees ütlen palju tänu ilusa laulu eest. Tean, et oled vaene ja et su ema on haige ning et sina mind ootaisid rohkem, kui keegi teine. Siin on üks pakk ka su haigele emakesele. (Annab talle veel teise paki). Ja siin tõin ma teile halja jõulukuuse. (Ulatab selle Jukule). Süüdakem põlema küünlad, et nende sära võiks tungida me hinge! (Lapsed ruttavad käsku täitma. Jürile). Aga sina — olen su jätnud kõige viimaseks, sest tahan sulle eelseisvaks aastaks anda kaasa paar tõsist sõna. Sa oled halb poiss olnud. Kõigest sellest, mida teised nimetasid hääks, pagesid sa eemale, halvaga kõndisid sa käsikäes. Ma tunnen su südant ja tean, et sääal on küllalt ruumi hädusele. Istuta sinna hädus, mu poeg! Siin — (Ulatab talle vitsakimbu) sellele vaada-

tes tuleta sa meele mu sõnu. Ja sarnasel hetkel (annab talle raamatu) — võta kätte see raamat, millest palju-palju leiad ilusat. Kui ma teisel aastal jälle tulen, töotad sa siis parem laps olla?

Jüri. Jah, jõuluvanake, jah! Seda ma töotan!

Jõuluvana. Siis võin ma jällegi rahulikult minna. Veel palju mind ootamas mudilasi. Elage hästi ja õppige hoolega uuel aastal, et järgmistel pühadel, kui tulen, mulle veelgi rohkem oma salmidega võiksite valmistada rõõmu! Hääd ööd, väikesed. Kuid ärge te kuuse all seistes jõululaulu unustage laulmast. Hääd ööd! (Läheb).

Lapsed. Hääd ööd, jõuluvanakene, hääd ööd!

Jüri (kes avand kingitud raamatu tublilt). Sõbrad! Päris õigus, mis ütles jõuluvana: olen olnud tõesti halb poiss. Aga küll ta näeb, tuleval jõulul olen ma hoopis teine. Seda ma töotan. Aga nüüd laulame sellest ilusast raamatust laulu, mida ma kõige enne märkasin. (Loeb kõrgendatud häälel esimese rea. Laul olgu vabal valikul. Kõik haaravad kinni lauluviisist. Laulu kestel langeb)

Eesriie.

Lõpp.

Reis kotis

M. Hoffmeisteri jõulujutt lastele neljas pildis.
Tõlkind Charles. Tegelasi: 6 p. 6 t. Näitelava : talu tuba, metsa ääres. Lihavõttejänese tuba.

Kunstnik E i s v a l d i kaanepilt.

Priidu ja Truuta on väga vallatud lapsed, kuigi ema neid manitseb sõnakuulelikud olla, sest vastasel korral jätab jõuluvana neid külastamata, — lähevad lapsed siiski isekeskis tülli. Sulane, tahtes lapsi hirmutada, viib nad kotis metsa. Mis Priidu ja Truuta aga kõik metsas läbi elavad, on niivõrd mõjuv, et nad viimaks koju jõudes lubavad olla äärmiselt sõnakuulelikud ja hääd lapsed.

Hind 60 senti. Kompl. (11 eks.) kr. 3.60.

Härra von Kiisu-Miisu

(Saabastega kass.)

Fr. Poggi muinasjutt kolmes vaatuses.
Tegelasi 12 p. 1 t. Näitelava möldri tuba,
mets, lossituba.

Tuntud lugu printsist, kes muudetud
kassiks.

Hind kr. 2.—. Kompl. (7 eks.) kr. 8.—.

Tuhkatriinu

E. Linde näidend kahes pildis suurematele lastele.

— Tegelasi: —

Tuhkatriinu — noor, ilus tütarlaps, vaeselt riides.

Võorasema — suur, tugev naine, vanaldane, püüab

aga toreduse abil noor välja näha.

Elviira } võorasema omad tütred. Nad on väga edevad
Roosa } ja uhked.

Õnnla — fee muinasmaalt.

Prints — ilus, sirge noormees.

Kolm hääd vaimu.

Alati häälimeel kuulud lugu armsast „Tuhkatriinust“.

Hind 75 senti. Kompl. (7 eks.) kr. 3.15.

Kuidas 7 rätsepat Türgi sõtta läks

J. Kõrreveski noorsoo näidend 4 p. Tegelasi: 8 p. 7 t. Näitelava: töötuba, heinaküün, legendik metsas, taluõu.

Tuntud lugu seitsmest rätsepast ainult rohkem nüüdisaja oludel ja reaalsemal pinnal. Palju tegevust ja huumorit.

Hind kr. 3.—. Kompl. (11 eks.) kr. 13.—.

Vähem kompl. (7 eks.) kr. 9.—.

VÄIKE PUNAMÜTSIKE

G. Görneri komöödia viies pildis. Tegelasi: 10 p. 1 t. Näitelava: maja aiaga, mets, paks mets, metsatee.

Kunstnik E i s v a l d i mitmevärviline kaanepilt.

See lõbus lastekomöödia on lavastatud kõigile tuntud muinasjutu järele, kus väikene tütarlaps „Punamütsike“ läheb oma haigele vanemale tervendavaid leedriõie kooke ja suppi viima, kuid teel kohtab kalvalat hunti.

Soovitav mängida poislastele

Hind kr. 2.25. Kompl. (7 eks.) kr. 8.25.

Nukitsamees

O. Lutsu muinasjutt lastele neljas pildis. Tegelasi: 6 p. 3 t. Näitelava: mets, tuba, talumaja aiaga.

Kusti ja Iti eksivad marjul olles metsa ära. Neid leiab metsamoor ja viib oma majja. Lapsed märkavad kohe, et nad kurja nõia juure sattund ja katsuvad põgeneda, mis aga ei õnnestu. Kui siis Metsamoori pojad Mõhk ja Tõlpa koju tulevad, inimese lõhna haistvad ja inimliha süüa tahavad, tõuseb aina laste hirm. Metsamoor paneb aga Iti oma väikest poega Nukitsameest hoidma ja Kusti tööle. Peagi avaneb põgenemisvõimalus, sest Tõlpa ja Mõhk on rahaaugu leidnud ja kõik lähevad peale Nukitsamehe „kullajahile“. Kuidas nad lõpuks õnnelikult koju jõuavad, seda näitab huvitavalt viimaste piltide tegevus. — Oleks üleliigne siin veel midagi juure lisada, sest Lutsu nimi tunnistab isegi, et siin on tegemist meisterliku lastenäidendiga.

Hind kr. 2.—, komplekt (7 eks.) kr. 8.—

Tuutulinna moosekandidid

H. V a k s i kolmevaatuslik muinasjutt. Tegelasi: 13 p. ja 10 t. Näitelava: tuba ühes õuega, linna-värvavad.

Metsavahi perekond on väga halb: metsavaht käib röövimas, tema naine ja tütar on võoras-tütre Leida vastu väga õelad, ning ka majaloomad kannatavad nende läbi. Kui elu läheb õige kibedaks, otsustavad eesel, koer, kass ja kukk põgeneda ja Leida kaasa võtta, hakates rändavaiks moosekanti-deks. Kuidas rahvas nende kunsti imestavad ja mis nad ise kõik rännates läbi elavad, see pakub vaatamiseks kui ka mängimiseks võrratult huvi.

Hind kr. 2.—. Kompl. (7 eks.) kr. 8.—.

Kulupuu Juku

Nadeshdini ja Rappoporti koomiline ooper proloogiga ja ühe vaatusega. Vabalt Kivilombi Ints. Tegelasi 6 m. 1 n.

Kulupuu Juku, väga laisk poiss, kes mitu aastat ühes klassis istub, õpib enne eksamit. Kuid laiskus tükkib kallale ehkki ema manitseb. Ta uinub. Juku näeb unes, kuis teda äratab kooliteener, sest eksamid on aland. Juku teab, et ta koolitükke ei oska ja otsib salaetteütletjat. Manitsevad teda matemaatika, ajalugu jne. ning eksam algab. Juku aga ei mõista midagi, ka salakiri ei aita, ning Juku ongi läbi kuk-kund — vajub maa alla ja ärkab.

Hind kr. 1.—. Kompl. (6 eks.) kr. 4.—.

O n u A i a d u
**Vara
kevadel**

Lastenäidend ühes vaatuses.

Tegelasi: 3 tüdr. 1 poiss.

Näitelava: metsasõrendik.

Kui õrnas päiksetules talvine lumi kaob, ilmuvad maapõuest esimesed kevadlilled ülane ja sinilill. Ning ühes liblikaga ja maipõrnikaga laulavad nad kevadpäikese kiirtes hünni ilusale kevadele.

Hind 70 senti. Kompl. (5 eks.) kr. 1.90.

Rotikuningas

H. Vaksi lastenäidend 4 vaat. Tegelasi: 11 p. 4 t. Näitelava: metsasõrendik, suur saal, mets maanteega.

Lapsed kes näevad seda näidendit, ei naera ainult etendust jälgides, — vaid ka pärast, näidendi meeletulles, pole naerul piiri.

Hind kr. 2.50. Kompl. (11 eks.) kr. 11.50.

Väike kompl. (7 eks.) kr. 7.90.

A-7857

